

При розробці антикризової політики керівництву Холдингової Компанії «АвтоКрАЗ» необхідно прийняти заходи, які б дозволили:

1) більш ефективно працювати з потенційними покупцями продукції для розширення ринків збуту і збільшення обсягів реалізації; це надасть змогу зменшити собівартість продукції за рахунок економії умовно-постійних витрат і дасть можливість підвищити гнучкість цінової політики підприємства;

2) вкладати кошти в проведення модернізації продукції для забезпечення її конкурентоспроможності.

Реалізація цих заходів дозволить підвищити прибутковість і рентабельність діяльності компанії і знизити ризик поглиблення фінансової кризи.

Література

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
2. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством / А.М. Штангрет, О.І. Копилук. – К. : Знання, 2007. – 335 с.
3. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством : [навч. посіб.] / Чернявський А.Д. – К. : МАУП, 2006. – 256 с.
4. Іванюта С.М. Антикризове управління : [навч. посіб.] / Іванюта С.М. – К. : ЦУЛ, 2007. – 288 с.
5. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України № 2344-ХІІ від 14.05.1992 р. із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.
6. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій : [монографія] / Лігоненко Л.О. – К. : КНТЕУ, 2001. – 580 с.

Надійшла 01.12.2011; рецензент: д. е. н. Хоменко М. М.

УДК 334.7

К. С. БРУТЯН

Криворізький факультет Запорізького національного університету

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИХ ГРУП

Розглянуто методики управління ефективністю діяльності промислово-фінансових груп, зазначені принципи ефективності функціонування ПФГ.

Management techniques by efficiency of activity of industrial and financial groups are considered and principles by efficiency of their functioning are resulted.

Ключові слова: промислово-фінансові групи, ефективність, пріоритети розвитку, корпорації, оборотний капітал, інтеграція виробництва, промислові інвестиції.

Вступ. Розвиток ринкових відносин в Україні та досвід зарубіжної системи господарювання визначають залежність результатів діяльності підприємств від управління ефективністю процесу формування і використання їхнього оборотного капіталу. Удосконалення методики організаційного управління як важливого чинника підвищення ефективності функціонування ПФГ харчової промисловості, набуває особливої актуальності.

Результати. При оцінці ефективності управління ПФГ використовують показник оборотності капіталу, який характеризується стандартним набором показників, рекомендованих Міністерством економіки України, Держкомстатом України.

Система управління оборотним капіталом є важливою частиною забезпечення ефективної діяльності підприємства. Це пояснюється тим, що оборотний капітал охоплює велику кількість елементів внутрішнього матеріально-речового й фінансового складу, які потребують індивідуалізації управління; відіграє головну роль у забезпеченні платоспроможності підприємства; повинен генерувати певний прибуток при його використанні у виробничо-збутовій діяльності промислово-фінансових груп [3].

В сучасній практиці прогнозування грошових потоків промислово-фінансових груп, які найбільш ефективні та адаптовані до умов ринку України, можна виділити чотири методи: прогнозування бюджету надходжень і видатків грошових коштів; прогнозування балансу грошових потоків; прогнозування доходів; метод екстраполяції оборотного капіталу. Методи мають певні переваги, носять ідеалістичний характер і, як наслідок, практично не застосовуються в управлінні підприємством. Тенденції підвищення цін на сировинних ринках, висока залежність України від імпорту енергоносіїв висувують на передній план проблему ефективності використання ресурсів у харчової промисловості, які споживають більшу частку імпортованої сировини.

Економічну ефективність промислово-фінансових груп прийнято оцінювати за такими показниками, як продуктивність праці, фондівіддача, обсяг виготовлення продукції, рентабельність та інші (табл. 1).

Таблиця 1

Методологія управління ефективністю діяльністю промислово-фінансових груп

Методи прогнозування грошових потоків ПФГ	Методи аналізу економічної діяльності ПФГ	Методи оцінки ефективності діяльності ПФГ
Прогнозування бюджету надходжень	Індексний метод	Продуктивність праці
Прогнозування видатків грошових коштів	Метод калькуляції	Фондовіддача
Прогнозування балансу грошових потоків	Метод нарахування амортизації	Обсяг виготовлення продукції
Прогнозування доходів	Метод оцінки факторів внутрішнього та зовнішнього середовища	Рентабельність
Метод екстраполяції оборотного капіталу	Метод середньої ціни	Прибутковість
	Метод сировинних балансів	
	Метод структуризації цілей	
	Метод участі в капіталі	
	Методи визначення продуктивності праці	
	Методи вимірювання якості продукції	

Тому, необхідно розробити дійовий комплекс управління ефективністю у харчовій промисловості. У зв'язку з цим актуалізується вибір адекватних методів оцінки ефективності і відповідного ранжування оцінюваних елементів [3].

Попри їхню високу інформативність, така практика може призвести до хибних висновків, оскільки ізолювано оцінюється ефективність лише окремих факторів виробництва. У зв'язку з цим доцільно застосовувати аналітичну концепцію Фарелла, яка поділяє економічну ефективність на технічну та алокативну [4]. Основна ідея концепції полягає в оцінюванні відносної ефективності об'єктів сукупності, яка досліджується порівняно з найефективнішим з них. Ефективність визначається як частка від ділення суми всіх вихідних параметрів на суму всіх вхідних факторів. Для кожного об'єкта дослідження промислово-фінансової групи визначається величина ефективності, після чого виконується порівняння спостережень за допомогою методу лінійного програмування з використанням різних моделей.

Оскільки промислово-фінансові групи харчової промисловості України переважно працюють у конкурентному ринковому середовищі, де обсяги випуску детермінуються попитом і вплив виробників обмежується лише ресурсами та виробничими потужностями, це визначає вибір моделі на користь орієнтації на вхідні ресурси. З вибором моделі узгоджується мета даного дослідження – підвищення ефективності використання ресурсів у харчовій промисловості.

Таким чином, вироблено низку рекомендацій щодо прийняття рішень, пов'язаних з підвищенням управління ефективністю промислово-фінансових груп харчової промисловості України. Зокрема, ми вважаємо економічно доцільним залучення іноземних інвесторів, частково реструктуризувати неефективні підгалузі харчової промисловості, що включає укрупнення виробництв, приватизацію, деприватизацію і реприватизацію найбільш неефективних підприємств.

При створенні промислово-фінансових груп заважають як несприятливі зовнішні умови, так і численні внутрішні труднощі. Учасники груп скаржаться на перевантаженість податками, зборами, платежами, заплутаність і мінливість податкових вимог, надмірно високі податкові ставки, а також на те, що держава неефективна розпоряджається своєю часткою в капіталах ПФГ, займаючи неконструктивну вичікувальну або байдужу позицію.

Можна виділити кілька факторів, що негативно впливають на діяльність ПФГ: неплатоспроможність споживачів, недостатність коштів у цілому, у тому числі власних, кредитних, позикових, нестабільність державної політики, зношеність устаткування, труднощі зі збутом продукції, нестійкість господарських зв'язків, відсутність і недосконалість законодавчої бази, недостача сировини, матеріалів, застаріле устаткування.

На практиці вітчизняні ПФГ демонструють різну ефективність. Одні успішно пристосувалися до нових економічних умов і завоювали позиції на зовнішніх ринках, а інші виявилися в кризовому стані, перед погрозою банкрутства навіть при широкому експорті продукції. Розвитку експортних операцій ПФГ сприяє форфейтинг.

Причини значних розбіжностей у результатах діяльності ПФГ аналітики вірогідно назвати не можуть, посилаючись на відсутність реальної фінансової інформації про них. І все-таки можна виділити "болючі крапки", від уміння справитися з якими залежать успіхи або невдачі групи.

Також невдачі ПФГ можуть залежати і від таких факторів, як низький рівень фінансової стійкості банку (оскільки міцність усієї групи багато в чому залежить від сили банку), погана керованість групою, неефективний менеджмент, дефіцит стратегічних власників у холдингах, "засмічений" склад ПФГ, надмірна орієнтація на державну підтримку, обіцяну законом.

Для необхідності удосконалення методики управління ефективністю діяльності ПФГ доцільно розв'язати наступні задачі:

- активно включати до складу ПФГ не тільки великі, але і середні і навіть дрібні підприємства, перетворюючи їх у великих сателітів з тісними кооперованими зв'язками;
- розширити механізм створення в рамках ПФГ дочірніх, залежних компаній і спільних підприємств, у тому числі із залученням закордонного капіталу;
- урізноманітнити види і форми діяльності фінансових організацій у рамках груп, включаючи в їхній склад не тільки універсальні, але і спеціалізовані банки, інвестиційні фонди і фінансові компанії, що дозволяють більш гнучко залучати і використовувати тимчасово вільні фінансові ресурси зі зменшенням ризику їхніх втрат.

Основні економічні показники фактору інтенсивного розвитку підприємств харчової промисловості передбачають підвищення продуктивності праці працівника галузі; підвищення рентабельності основного та оборотного капіталу; підвищення ефективності використання основних фондів (фондоємкості, фондовідачі, рентабельності), зменшення собівартості продукції.

Методичні принципи ефективності функціонування ПФГ стосуються наступного:

- постійна адаптація до змін оточуючого середовища;
- розробка стратегії випуску продукції;
- підвищення якості продукції;
- підвищення продуктивності праці;
- прийняття управлінських рішень, з урахуванням можливостей підприємства використання трудових, матеріальних, фінансових ресурсів, технології продукції, що випускається;
- надання першочергової уваги реалізації та збуту продукції, збільшенню доходів і покращенню фінансового стану ПФГ;
- завоювання свого сегменту на ринку збуту продукції, пошук постійних покупців певного виду продукції;
- постійний пошук на всіх рівнях управління шляхів удосконалення діючого виробництва, наявних технологій та продукції, що випускається;
- постійний взаємозв'язок обсягів продаж і грошових надходжень;
- систематичне проведення аналізу номенклатури та асортименту продукції, що випускається і узгоджується їх з потребами споживачів;
- розподіл ризику шляхом зосередження дій підприємства на декількох продуктах і на декількох ринках як умова його виживання.

Висновки. Основні резерви підвищення методики ефективності ступеня використання виробничої потужності ПФГ харчової промисловості: модернізація діючого парку технологічного устаткування; впровадження нових, більш прогресивних машин та устаткування; скорочення внутрішньоозмінних і цілозмінних простоїв парку основного технологічного устаткування; впровадження прогресивних технологій виробництва; підвищення фондоозброєності праці робітників ПФГ харчової промисловості; оптимізація номенклатури та асортименту продукції, що випускається; поглиблення спеціалізації роботи підприємств ПФГ; зниження трудомісткості випуску продукції; розширення кооперації праці на підприємствах ПФГ; оптимізація організації обслуговування виробничого процесу; підвищення ефективності матеріального стимулювання робітників; удосконалення наукової організації праці на підприємстві ПФГ; зменшення тривалості виробничого циклу; збільшення часу роботи машин та устаткування; розширення виробничих площ; удосконалення системи планування виробництва та технічного розвитку.

Таким чином, фактори ефективного функціонування промислово-фінансових груп здійснюють вагомий вплив на розвиток окремих підприємств, які є учасниками промислових об'єднань.

Література

1. Буніч А. Економіко-математичні методи управління оборотними коштами / Буніч А. – К. : Каравела, 2005. – 652 с.

2. Маргасова В.Г. Оцінка діючої системи управління оборотним капіталом на підприємствах харчової промисловості Чернігівського регіону / В.Г. Маргасова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 9 (63). – С. 75–83.
3. Попова С.М. Диверсифікація діяльності промислових підприємств як елемент антикризового управління / С.М. Попова // Економіка розвитку: Наук. журнал. – №4(24). – Харків : ХДЕУ, 2010. – С. 30–32.
4. Про промислово-фінансові групи в Україні : Закон України, остання редакція від 06.01.2004 № 437/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.news2.ukrinform.com.ua

Надійшла 01.12.2011; рецензент: д. е. н. Череп А. В.

УДК 334.72.012.32”313””71”

Л. Д. ВОРОБІЙОВА, Л. А. КВЯТКОВСЬКА
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Розглянуто підходи щодо формування механізму стратегічного розвитку підприємницьких структур з урахуванням інноваційних стратегій розвитку підприємства, де вибір даних стратегій визначається рівнем інноваційного потенціалу, що вміщує в себе ряд економічних показників, які характеризують можливості підприємства в освоєнні нових чи поліпшуваних технологій та виробництві нової чи поліпшеної продукції, і конкурентною позицією на ринку.

The approaches to the formation mechanism of the strategic development of businesses based innovation strategies of the company, where the choice of these strategies depends on the level of innovative potential, which contains a number of economic indicators that characterize enterprise opportunities in developing new or improving the technology and production of new or improved products and competitive position in the market

Ключові слова: стратегія, підприємництво, інновація, інноваційний потенціал, підприємство, конкурентоспроможність.

Вступ. Одним із основних способів стабілізації економіки та забезпечення високих темпів її зростання є посилення ролі і функцій процесів управління через застосування комплексних підходів до вирішення проблем державного розвитку. За роки незалежності в Україні створено досить потужний сектор підприємництва, але ефективність його функціонування є низькою. Дослідження показують, що основними причинами низької віддачі підприємницьких структур в Україні є відірваність їхньої діяльності від стратегічних напрямів розвитку національної економіки, нерівномірність розташування підприємницьких структур в регіонах, наявність диспропорцій в темпах розвитку підприємництва в центрі та на периферії тощо.

Важливим напрямом вирішення цих проблемних питань є поглиблення досліджень підприємництва у відповідності з соціально-економічними цілями їх розвитку.

Постановка завдання. Метою даної статті є вивчення та дослідження формування механізму забезпечення стратегічного розвитку підприємницьких структур.

Низький рівень ефективності підприємницьких структур зумовлює необхідність концентрації наукових досліджень у сфері оцінки факторів, які стимулюють або гальмують розвиток підприємництва в Україні, розроблення нових концептуальних підходів до побудови системи управління процесами розвитку підприємницької діяльності з позиції спільності інтересів основних суб'єктів економіки.

У розробку проблематики, пов'язаної з питанням розвитку підприємництва, значний внесок зробили українські вчені-економісти: П. Беленький, Г. Білоус, Є. Бойко, П. Буряк, З. Варналій, С. Вовканич, В. Геєць, С. Давимука, М. Долішній, С. Злупко, М. Козоріз, І. Комарницький, Є. Криківський, О. Осовський, В. Парсяк, Я. Побурко, С. Реверчук, Т. Смовженко, І. Школа та інші.

Ефективному використанню стратегічних підходів розвитку підприємництва за кордоном сприяють ґрунтовні розробки теоретичних положень та механізмів у реалізації стратегічних планів. Зокрема, найбільш повно правила побудови стратегії висвітлені у роботах І.Ансоффа, Дж.Грейсона, Е.Долана, Д.Ліндсея, Д.Маурі та інших.

Результати дослідження. Ефективне стратегічне управління неможливе без гармонійної та узгодженої дії всіх управлінських функцій, серед яких не останнє місце посідає стратегічне вимірювання, так як нереально здійснити повноцінний стратегічний аналіз без належного розуміння методології вимірювання параметрів та результатів досягнення стратегій, без застосування економічно обґрунтованих методів оцінки ефективності та результативності бізнес-процесів підприємницьких структур.

Критеріями класифікації стратегій підприємств найчастіше виступають такі ознаки: рівень прийняття рішень; базова концепція досягнення конкурентних переваг; стадія життєвого циклу галузі; відносна сила галузевої позиції організації; міра агресивності поведінки організації в конкурентній боротьбі тощо.

Суттєвим фактором, що впливає на класифікацію є те, що більшість стратегій не можна однозначно визначити за однією ознакою. Один із підходів, який можна назвати конкурентним, передбачає